

den 20 OCTOBER.

De middelprijzen van de in- en wiltsche Tarwe en Rogge, waarnaar de zetting van den prijs van het Tarwe-, Rogge- en Zwitsersbrood moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 16 October 1846, te Leeuwarden, geweest als volgt:

Van de Tarwe per mudde	11.15.
Van de Rogge per last	273.00.
Leeuwarden, den 19 October 1846.	De Staatsraad, Gouverneur van Friesland, VAN SIJTZAMA.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der stad Leeuwarden, Gelet op de Resolutie van den Heer Staatsraad, Gouverneur dezer Provincie van den 14 September 1833, no. 173/3551, houdende mededeeling van eene vastgestelde Instructie, betreffende het werk der opmaking van suppletoire Registers en Kohieren voor de belasting op het Personeel.

Herinneren bij deze, de daarbij belanghebbende Ingezetenen, aan de bepalingen van art. 27 en 42 der wet op het Personeel van den 29 Maart 1833 (Staatsblad no. 4), betrekking hebbende tot de naar tijdsgelang, te voldoene belasting en de deswege in te dienen aangifte, en wel:

1°. Van perceelen, welke op den 15 Mei 11. niet in gebruik waren of ook van woonhuizen op hetzelfde tijdstip, enkel en op den voet bij de laatste zinsnede van art. 26 § 2 der wet bepaald, door eenen huishouder bewoond zijnde, gedurende den loop van het dienstjaar weder in gebruik zijn genomen of van mobilair zijn voorzien geworden.

2°. Van zoodanige perceelen, welke door de belastingsschuldigen zijn verlaten, met wegvoering van alle roerende goederen hoe ook genaamd, en zonder achterlating van eenen huishouder of van andere personen in hunne dienst, met in het oog houden evenwel van hetgeen ten dien aanzien bij § 2 is opgemerkt.

3°. En eindelijk van de uitbreiding, vermeerdering, verwisseling of het aanschaffen van belastingsschuldigen bij § 1 en 2 van het gezegde art. vermeld, en wat hiertoe meer kan worden gebragt, zoo als een en ander bij dat art. van § 1 tot en met § 9 breder is omschreven.

Tevens worden de belanghebbenden verwittigd, dat deze nadere aangifte zal moeten worden ingediend op de boete bij art. 25 en 39 der gezegde wet vastgesteld, in voege als bij art. 30 is voorgeschreven, zullende men daarvoor een biljet ter invulling bij den heer Ontvanger kunnen bekomen.

En ten einde zulks kome ter kennis van een' ieder dien het aangaat, zal deze worden afgekondigd en aangeplakt, alwaar zulks binnen deze Gemeente te geschieden, gebruikelijk is.

Leeuwarden, den 17 October 1846.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
VAN BOELENS.
Ter ordonnantie van dezelve,
M. S. DE WAL.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der stad Leeuwarden, gelet op de Resolutie van den Heer Staatsraad, Gouverneur dezer Provincie, van den 28 December 1844 no. 29/73, betrekkelijk de formaliteiten, door de belanghebbenden in acht te nemen tot bekoming van vrijdom van Grondbelasting wegens gebouwen, nieuw gesticht, vernieuwd, vergroot of uitgebreid wordende.

Herinneren, bij deze, de daarbij belanghebbende Ingezetenen aan de bepalingen van art. 7 der wet van den 24 April 1843 (Staatsblad no. 14), naar luid van welke, wegens alle gebouwen, nieuwgesticht, vernieuwd, vergroot of uitgebreid wordende, door hen, binnen zes maanden na de in gebruikstelling der perceelen of nadat dezelve voor het eerst geheel of ten deele worden betrokken bij Heeren Zetters der Directe Belastingen, ter Secretarie dezer Stad, aangifte moet worden gedaan.

Wordende tevens de belanghebbenden opmerkzaam gemaakt, op de slotsbepaling, van het aangehaalde wets-artikel, volgens hetwelk de belastingsschuldigen bij nalatigheid hiervan, wegens die gebouwen, hunne aanspraak op de vrijdommen bij de wet van den 28 Maart 1828 (Staatsblad no. 8) toegekend zullen hebben verbeurd.

En ten einde zulks kome ter kennis van een' ieder dien het aangaat, zal deze worden afgekondigd en aangeplakt, alwaar zulks binnen deze Gemeente te geschieden, gebruikelijk is.

Leeuwarden, den 17 October 1846.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
VAN BOELENS.
Ter ordonnantie van dezelve,
M. S. DE WAL.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 13 October. De vergadering van rabbijnen heeft zich op gewichtige en wel overdachte gronden voor de afschaffing der tweede feestdagen bij de Israëlieten verklaard. De bestuurders der Israëlitische gemeente te Mannheim hadden hunne goedkeuring aan dit besluit gehecht. Thans heeft men ook in de gemeente alhier ter stede een begin gemaakt, om daartoe over te gaan. Bij de godsdienstoefening op den eersten dag van het Loofhuttenfeest, bewees de rabbijn in eene duidelijke en uitvoerige rede aan zijne gemeente, dat de tweede feestdagen even min in de Mozaïsche als in de Profetische Schriften, noch in de Mischna, den hoofdtrek van den Talmud, voorgeschreven, maar eerst veel later ingevoerd zijn. Bij de tegenwoordige tijdsomstandigheden is het echter voor de burgerlijke bedrijvigheid en den toestand der families van het hoogste gewigt, door beperking der feestdagen verligting te verschaffen. (Inmers in de loopende maand bijv., vallen zeven feestdagen in, alzoo met de vier sabbathsdagen elf rustdagen). Ten einde echter eene scheuring te voorkomen, zal men de plegtige godsdienstoefening op die dagen blijven vieren, en de opheffing van den feestdag zich alleen tot de bezigheden van het burgerlijke leven bepalen.

— Het congres, dat te Frankfort vergaderd geweest is ter beraadslaging over de hervorming van het gevangeniswezen, heeft de volgende besluiten aangenomen: 1. De afzonderlijke opsluiting moet toegepast worden op de verdachten en de beschuldigen, derwijze, dat hun geenerlei gemeenschap onderling of met andere gedetineerden mogelijk zij, uitgezonderd wanneer, op verzoek der gevangenen zelve, de ambtenaren belast met de instructie, dienstig achten, hun zekere aanrakingen binnen de perken toe te staan. 2. De afzonderlijke opsluiting zal toegepast worden op alle veroordeelden met de verzwaren of verzachtingen gevorderd door den aard der misdrijven en der veroordeelingen, de eigenaardigheid en het gedrag der gevangenen, derwijze, dat elk der gedetineerden bezig gehouden worde met nuttigen arbeid, dagelijks beweging hebbe in de vrije lucht, deel hebbe aan godsdienst- en school-onderwijs en aan de godsdienstoefening. En geregeld bezoeken ontvangen van een geestelijke zijner gezindte, van den directeur, den geneesheer en van leden der commissien van toezigt en van bescherming, onafhankelijk van de andere bezoeken, die zullen kunnen vergund worden door de reglementen. 3. Het voorgaande besluit zal met name toegepast worden op opsluiting van korten duur. 4. De afzonderlijke opsluiting zal insgelijks toegepast worden op langdurige gevangenisstraffen, maar gepaard met alle toenemende verzachtingen, vereenigbaar met het beginsel van afzondering. 5. Als lichamaams- of zielsziekte van een gevangene het vereischt, zal het bestuur dien kunnen onderwerpen aan zulke behandeling als het dienstig zijt achten, en hem zelfs bestendig het genoegen van gezelschap kunnen geven; zonder dat hij echter alsdan met andere gevangenen mag samen zijn. 6. De cel-luizen gevangenhuisen zullen zoo gebouwd worden, dat elk gevangene de godsdienstoefening zijner gezindte kan bijwonen, den dienstdoenden geestelijken ziende en hoorende en door dezelve gezien wordende, zonder tekort te doen aan het grootsbeginsel, namelijk afzondering der gevangenen van elkander. 7. De vervanging der gezamenlijke gevangenschap door de straf van afzonderlijke opsluiting moet tot gevolg hebben verkorting van den duur der gevangenisstraffen. 8. De bestaande wethoeken bepaald. 9. De hervorming der straf-wetgeving. 10. De oprichting van een inspectie op de gevangenen en van een commissie van toezigt, en de instelling van een beschermerschap voor de

ontslagen gevangenen, zijn onmisbaar om de hervorming van het gevangeniswezen volledig te maken.

ENGLAND.

LONDEN, den 12 October. Dezer dagen heeft alhier een vreemde diefstal plaats gehad. De zaal van de Koningin Elisabeth (*Queen Elisabeth's Armory*) is eene der voornaamste zeldzaamheden, welke de vreemdeling gaat bezoeken. Deze zaal diende tot gevangenis van *Walter Raleigh* en anderen. Op den muur ziet men vele opschriften der slagtoffers van vorige dwingendheid, en aan het einde van de zaal het afbeeldsel van Koningin Elisabeth. Rondom ziet men oude wapenen en oorlogstuig van vroegeren tijd; ook den bijl, waarmede het hoofd van *Anna Boleyn*, gemalin van *Hendrik VIII*, is onthoofd; het blok, waarop de heeren *Loyal* en *Balmerio*, na den opstand van 1748 in Schotland het leven verloren, verschillende pijnigings-gereedschappen, in 1588 op de Spanjaards veroverd; handboogen uit den tijd van *Hendrik VI*; een ijzer masker, met ramshoren; een degen van de Kruisridders, genomen uit het graf van den graaf van Trier, enz. enz. Maandag jl. werd de zaal door vele vreemdelingen bezocht en des avonds miste men 2 voorwerpen, het ijzeren masker en een dolk van *Karel prins van Wallis*. Alle navorschingen zijn vruchteloos geweest. Men vermoedt dat een Spanjaard, in een mantel gewikkeld, die ook onze bibliotheken bezocht heeft, en Maandag langen tijd in de zaal heeft doorgebragt, de voorwerpen heeft medegenomen. Hij is Maandag avond met de stoomboot naar Rotterdam vertrokken. Advies aan de opzigtters der museums in Nederland. Het is een oudheidkenner van eene gevaarlijke soort!

Van den 14den. Ofschoon de schaarschte der levensmiddelen in de meeste Iersche graafschappen nog drukkend blijft, wordt de hoop nogtans versterkt dat de bevolking, die meer van den goeden wil der Regering en der groote landeigenaars overtuigd schijnt te worden, zich van uitersten onthouden, en, door de aanwending der beraamde maatregelen, den nood te boven komen zal. Daar de voorzigtigheid echter medebrengt dat de voorzorgen, tot behoud van orde en veiligheid, voortdurend genomen worden, is een escadron dragonders der garde, hetwelk te Norwich gestationeerd was, naar Ierland ingescheept, en zal door nog meerder troepen gevolgd worden.

— De heeren *Schneider en Comp.*, de Mexicaansche agenten alhier berigten in een brief aan de *Times*, dat zij noch met de laatste pakketboot, noch bij eene voorgaande eenige mededeeling hebben ontvangen betreffende de zending naar dit land van *Senor Gomes Farias*, welken zij niet gezien hebben en van welken zij tot dusverre geenerlei mededeeling hebben ontvangen.

— De *Cambria* die met zoo veel ongeduld verwacht werd, is heden middag aangekomen met berigten uit New-York van den 30 September. Het nieuws, aangaande Mexico, is onbelangrijk; het antwoord van het Mexicaansche gouvernement op het voorstel van den heer *Polk*, tot hervatting der onderhandeligen, was te Washington aangekomen. Dit antwoord komt van *senor Rejon*, *Santa Anna's* minister van buitenlandsche zaken en is eene van zijne eerste handelingen. De minister berigt, dat zijn gouvernement heeft besloten het voorstel van den president mede te zullen deelen aan het constituerend congres van Mexico, hetwelk in het begin van de aanstaande maand December zal bijeenkomen. Dit is de hoofdzakelijke inhoud van het antwoord; de datum is niet vermeld.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 14 October. De heer *Rossi* heeft van Rome een eigenhandigen brief van Paus *Pius IX* voor den Koning der Franschen herwaarts gebragt. Deze brief, bij gelegenheid van het huwelijk van den Hertog van *Montpensier* geschreven, moet veel genegenheid voor den Koning en zijne Familie ademen. De heer *Rossi* zal slechts korten tijd hier vertoeven; waarschijnlijk vertrekt hij reeds in het laatst dezer maand weder naar Rome.

— Per telegraaf zijn geen nadere tijdingen uit Madrid aangekomen; de laatste berigten langs den gewonen weg ontvangen zijn van den 9 dezer. Dien dag meldt men, dat den vorigen avond de huwelijksverdragen ondertekend zijn. Den 9den had aan het hôtel der Fransche ambassade een dejeuner plaats, hetwelk onder anderen de heer *Alexander Dumas* bijwoonde. Na het dejeuner begaf de Hertog van *Montpensier* zich met verscheiden geschenken naar het paleis. De schoonheid der Infante schijnt grooten indruk op den Hertog te hebben gemaakt; men zegt dat, toen hij haar voor het eerst zag, hij zich tot den Hertog van *Aumale* wendde, met deze woorden: „O! zij is nog schooner dan haar portret.”

NEDERLANDEN.

's GRAVENHAGE, den 14 October. Men verneemt dat onder de voordragten van wet, die spoedig aan de Staten-Generaal zullen worden aangeboden, behooren: 1°, die nopens den invoer van levensmiddelen, en 2°, die betrekkelijk de regeling van het batig slot der Oost-Indische geldmiddelen.

Van den 15den. Bij de aanstaande wederopening der zittingen van de Staten-Generaal, achten wij het thans doelmatig mede te deelen de lijst der leden, waaruit de Tweede Kamer is zamengesteld, met bijvoeging van de jaren van af-treding, zijnde de leden die in het vorige jaar geene zitting hebben gehad, met *curcive* letters gedrukt.

TWEDE KAMER. Noord-Brabant. 1847 Mr. J. L. A. Luyben, Mr. J. A. Mutsaers, Mr. L. D. Storm; 1848 Mr. P. Gouverneur, Jhr. L. J. B. van Sasse van Yssel; 1849 Mr. R. P. Romme, Jhr. Mr. J. O. de Jong van Beek en Donk.

Gelderland. 1847 E. W. van Dam van Isselt, Mr. J. M. de Kempnaer; 1848 Mr. M. J. de Man, Mr. R. Scheers van Harencaarspel; 1849 Baron C. J. A. van Nagell tot Ampsen, Jhr. J. P. H. Nedermeijer, ridder van Rosenthal.

Zuid-Holland. 1847 Mr. P. C. Schooneveld, M. A. F. H. Hoffman; 1848 Mr. C. B. Nederburgh, Jhr. W. Boreel van Hogelanden, Mr. P. Timmers Verhoeven, A. van Rijkevorssel Hts. Zn.; 1849 E. P. de Monchy, Mr. J. C. Faber van Riemsdijk, Jhr. Mr. D. T. Gevers van Endegeest, Mr. G. W. Verwey-Moëjan, Mr. L. C. Luzac, Mr. S. H. Anemaet.

Noord-Holland. 1847 Jhr. H. Backer, Jhr. Mr. P. van Akerlaken, Mr. H. A. van Bleiswijk, Mr. J. J. Uytwerf Sterling, Mr. J. S. van Naamen; 1848 Mr. J. Enschede, Jhr. M. D. Hooft, Mr. G. van Leeuwen; 1849 Mr. J. Corver Hooft, D. Borski.

Zeeland. 1847 Mr. A. J. F. Egter van Wissekerke; 1848 Mr. J. F. Bijleveld; 1849 Mr. J. de Backer.

Utrecht. 1847 Mr. N. P. J. Kien; 1848 H. Menso; 1849 baron J. K. van Goltstein.

Friesland. 1847 Mr. N. van Heloma, S. baron van Heemstra; 1848 Mr. A. Telling; 1849 Mr. G. Hiddema Jongsma, Jhr. W. H. Lijklaama à Nijeholt.

Overyssel. 1847 Baron J. C. van Haersolthe van Haerst; 1848 Mr. G. J. Bruce, Mr. W. H. Cost Jordens; 1849 Mr. A. J. Duymaer van Twist.

Groningen. 1847 Mr. H. J. H. Modderman; 1848 Mr. C. Star Busman; 1849 Jhr. Mr. J. E. van Panhuys en Mr. C. M. Nap.

Drenthe. 1847 Mr. G. Kniphorst.

Hertogdom Limburg. 1847 Mr. M. P. H. Strens; 1848 A. H. T. baron Michiels van Verdunnen; 1849 J. J. F. M. Corneli.

Onder de leden der Tweede Kamer waarvan wij hierboven de opgave mededeelden, behoort nog de heer Mr. M. P. H. Strens, omdat het tot dus verre nog niet officieel gebleken is, dat die heer, na zijne benoeming tot procureur-generaal bij het Hof in Noord-Brabant, voor het lidmaatschap der Tweede Kamer heeft bedankt. Wat hiervan zij, zal spoedig na de opening der Kamers blijken.

Men verwacht, dat na de orde die deswege bij de Tweede Kamer gevolgd wordt, een der leden, uit Zuid-Holland afgevaardigd, met de betrekking van voorzitter der Tweede Kamer zal worden bekleed.

AMSTERDAM, den 13 October. Naar wij uit goede bronnen vernemen, zal nog denkelijk in den loop van dit jaar het licht zien het eerste deel der geschiedenis van de Hollandsche volkplanting in Nederl. Guyana, loopende van 1843 tot en met het einde van 1845. Dit belangrijk werk zal ten titel voeren: „Voorsorg en Groningen, of de Hollandsche volkplanting aan de boorden der Sarumacra. Plaatselijke en Geschiedkundige Herinneringen uit de Geschiedenis der Europeesche Kolonisatie in Nederl. Guyana. Met platen en een platten grond van Groningen; door J. M. van Hateren Hts., hoofdonderwijzer bij de Gouvernementschool aldaar.”

uit de jongst verloopenen tijden met dankbaarheid ontvangen.
 Van den 16den. Gisteren avond is in de Nieuwe Kerk alhier, op de ge-
 bruikelijke wijze openbaar verslag gedaan van de verrigtingen des Neder-
 landschen Bijbelgenootschaps over het verloopenen jaar. Z. W. Eerw. de heer
J. F. Domela Nieuwenhuis, die daartoe als spreker optrad, deelde onder an-
 deren mede, dat ten opzichte der Oost-Indië, voor de scholen op Celebes en Ti-
 mor, op welke zich 400 leerlingen bevonden, door het genootschap eene bijdra-
 ge van f 1000 was geleverd, dat was overgezonden de Javasche vertaling der
 Evangelien van *Lucas* en *Johannes*, en die van de Handelingen der Apostelen;
 dat het Evangelie van *Mattheus*, overgebracht in de Javasche taal te Delft, on-
 der toezigt van den hoogleeraar *Taco Roorda*, werd gedrukt; dat almede door
 de zorg van den hoogleeraar *Veth* gedrukt en bij getallen verzonden werd, het
 Psalmboek in de Laag-Maleische taal, hetwelk door het Christelijk Hulpgenoot-
 schap te Soerabaja was toegezonden; dat eene afzonderlijke commissie zich be-
 zig hield met het doen van een onderzoek naar de mogelijk- en doelmatigheid
 om een afgevaardigde te zenden naar Celebes, tot het leeren der Boeginesche
 en Macassarsche talen, en een' ander naar de Battalenden op Sumatra, met
 soortgelijk oogmerk.

Er waren 4 nieuwe Afdeelingen opgericht, als: te Hasselt, te Ommen, te Klundert en te Kuilenburg.

ROTTERDAM, den 16 October. Men meent hier met zekerheid te weten, dat een Duitsch godgeleerde van hooge verdiensten en eene gematigde denkwijze, wiens vermaardheid, als schrijver van onderscheiden geleerde en wetenschappelijke werken, gevestigd is, als candidaat optreedt voor het openstaande Rotterdamse Opper-Rabbinat.

TIEL, den 14 October. Het algemeene arnbestuur alhier heeft, na een rijp overleg, het voornemen opgevat, om een 30tal arme huisgezinnen, door het ver-

GRONINGEN, den 13 October. Naar men verneemt, zullen ook wij ons wel- dra misschien in de verlichting met gaz kunnen verheugen. Reeds herhaaldelijk was dit plan alhier ter sprake gebracht, maar had nimmer gelukkig gevolg, nu om deze, dan om gene reden. Thans echter moet door bemoeijing en met tussen- komst van den Heer de Bruin, uit Amsterdam, het plan stellig doorgaan, en zijn reeds eenige behuizingen aan het Zuiderdiep alhier aangekocht, om daar de gaz-fabriek te vestigen. Men ziet met de meeste belangstelling de verwenlijking van een en ander te gemoet, opdat ook onze stad in het genot moge komen van hetgeen elders zoo algemeen reeds is ingevoerd. Op dit oogenblik circuleert alhier een adres aan de Stedelijke Regering, opdat deze hare toestemming in dezen geve en de zaak ondersteune.

— Naar men verneemt, heeft Z. M., bij besluit van 29 September jl., aan de heeren T. R. Dijkstra c. s. vergunning verleend tot de oprigting alhier ter Stede, van een genootschap voor de beoefening der Friesche taal- en letterkunde onder den naam van: *Selscrib foar Fryske taal- en skriften-kennisse.*

Een octrooi in dato 7 Sept. 1845, no. 49, voor den tijd van 5 jaren verleend aan *H. Bernil* te St. Michielsgestel, op de uitvinding van een reukeloosen urine-bewaarder. Een octrooi in dato 12 Sept. 1845, voor den tijd van 10 jaren verleend aan *James Watson Secritt*, woonachtig te Londen, domicilium gekozen hebbende bij *A. S. Preston* te Rotterdam, op de invoering van verbeteringen in het vervaardigen van scheepszeilen. Een octrooi in dato 17 Oct. 1845, voor den tijd van 10 jaren verleend aan *T. Nelson*, woonachtig te Londen, domicilium verkozen hebbende als voren, op de invoering van eene verbetering van stoomwerktuigen. Een octrooi in dato 11 Nov. 1845, voor den tijd van 10 jaren verleend aan *Goessinnen-Homan en Co.*, te 's Gravenhage, op de uitvinding van een werktuig genaamd grepmachine, tot het maken van greppels in landerijen en het steken van zoden. Een octrooi in dato 22 November 1845, voor den tijd van 15 jaren, gerekend van den 15 Julij 1845, verleend aan *H. Gregoire*, te 's Gravenhage, op de invoering van eene nieuwe soort van veiligheids sloten. Een octrooi in dato 1 Januarij 1846, voor den tijd van 10 jaren verleend aan *E. A. King*, woonachtig te Londen, domicilium gekozen hebbende bij *A. S. Preston*, te Rotterdam, op de invoering van zekere verbeteringen in de elektrische verlichting. Een octrooi in dato 23 April 1846, voor den tijd van 10 jaren verleend aan *C. Tetley*, woonachtig te Bradford in Engeland, domicilium gekozen hebbende als voren, op de invoering van zekere verbeteringen in waterwerktuigen, bestemd zoowel tot het opvoeren van water als tot het daarstellen van beweegkracht. Een octrooi in dato 18 Julij 1846, voor den tijd van 5 jaren verleend aan *W. M. Logeman* te Haarlem, op de uitvinding van verbeteringen in de samenstelling van electro magnetische telegraphen en seinvende werktuigen.

Na alles wat men heeft moeten lezen en hooren tegen de werktuigen, welke ter droogmaking van de Haarlemmermeer daargesteld worden, is het mischien billijk het nu voltooide stoomgemaal de *Leeghwater*, in algemeene trekken te schetsen, en onpartijdig optegeven, hoe dit groote werktuig op Donderdag den 1 dezer, in tegenwoordigheid van talrijke toeschouwers gewerkt heeft. Zonder behulp van teekeningen is het echter moeilijk een juist denkbeeld van zulke werktuigen te geven.

Tegen dit keteelgebouw staat een zware ronden toren, met elf hooge doch smalle openingen, even als zou vele gronze schietgaten. Elf zeer sterke ijzeren balansen (van 10.000 N.d. 88) zijn in deze openingen geplaatst, beweegbaar, doch vastgezet op schillen, die op de voorsterbanken rusten. Van de elf naar bui-

_____

Op welke wijze de stoom uit de ketels tot het op en neder bewegen der schijf wordt aangewend, is zonder teekening of lange omschrijving niet wel duidelijk voor te stellen. In de bijzondere en nieuwe wijze waarop bij de *Leeghwater* dit geschiedt, hoopt men eene groote besparing van brandstoffen te vinden. Genoeg is het hier op te geven, dat de sterkste stoomkracht gebezigd wordt tot het opheffen van de zeer zwaar belaste schijf, die daarna door eigen gewicht en lage stoomdrukking nedervallende, het water in de pompen opbrengt. Daar, bij het rijzen dezer schijf, alle de balansen niet even snel volgen, heeft men een zeer vernuftig middel aangebragt, waardoor die zware schijf eenige oogenblikken omhoog blijft tot het afwachten der te trage balansen, die, zonder dat, bij de daling eene gevaarlijke stoot zoude ondervinden.

Nu evenwel slechts de werking, op den 1 dezer volbragt, aannemende, is dit stoomgemaal in staat, om na aftrek van verlies, per minuut 450 of in 24 uren 648,000 knb. el water uit te pompen, dat is ongeveer 45 millioenen gewone emmers. Het vermogen van het stoomwerktuig kan op ruim 300 paardenkracht geschat worden.

— De bekende meteoroloog, Prof. Stieffel, voorspelt in de *Karlsruher Zeitung* een zachten winter, en zijn gevoelen schijnt op eenigen grond te steunen. »De zomer van 1846 — zegt hij — telde van 1 Junij tot 13 Sept. 106 zomerdagen; 90 dagen van het jaar was de temperatuur 20 gr. en daarboven, 91 dagen 15 gr. De hoogste warmte was 27.5 gr. op 1 Aug., en de middelbare temperatuur was in de 106 zomerdagen 17.5 gr. In 5 maanden van 1 Mei tot 1 Oct. vielen slechts 1070 kubiekduim regen, en daarvan in de 106 zomerdagen slechts 483 kubiek duim. Sedert 1779 is er geen zomer geweest, welke warmer, helderder en drooger is geweest dan de tegenwoordige. De ondervinding heeft geleerd, dat op warme drooge zomers winters volgen met weinig sneeuw en geringe koude; wij mogen dus eenen zachten winter verwachten, daar de aardwarmte van dezen zomer nog invloed zal uitoefenen, en het hoog gebergte, ook aan de Polen, meer sneeuw heeft verloren dan in vorige jaren. Dat de trekvogels zich vroeger dan anders verwijderd hebben. heeft zijn grond niet in het vooruitzicht op een' strengen winter, maar in de vroegere sterkte der jongen voor de reis.»

De redenering gaat uit van iets, dat tot heden veel over het hoofd gezien is, de onderscheiding der armen naar de oorzaken van hunne armoede: de armen die zich zelven niet kunnen voeden, als weduwen, weezen, grijsaards, ziekelijken en gebrekkigen; het zijn de eigenaardige en van ouds de eenige verplegingen van de diakoniën. De armen, die zich zelve niet willen voeden, als doorbrengers, drinkers en luiaards; het is de eigenaardige bevolking eener strafkolonie. De armen die zich zelven niet mogen voeden, ofschoon zij het konden en wilden, die door gebrek aan arbeid en te groote overvloed van handen niet of niet genoegzaam verdienen kunnen om zich en de hunnen te onderhouden. Deze laatsten leveren de stof voor landbouwende koloniën, mits men hier weder onderscheide in stedelingen, die aan geen enen veldarbeid hoegenaamd, aan bewoners van milde bodems, die aan geen zwaren, aan bewoners van schrale gronden, die aan elken arbeid gewoon zijn. Uit dit gezigtspunt worden achtereenvolgens de koloniën van weldadigheid, de proeve van Ds. van den Brandhof aan de Saramacca, het plan der heide-kolonisatie, het denkbeeld der bevolking van plaatsen in Oost-Indië door Nederlanders behandeld, terwijl menige statistieke bijzonderheid, en vele wenken over hei-ontginning, kleibouw en groentebouw, het tegenwoordig vertier onzer veldvruchten, de verhuizing naar Amerika en andere de aandacht trekken. Als bijlage volgt eene redevoering, waarin het stichten van volksplantingen in onze Indië in het bijzonder uit het oogpunt van de uitbreiding des christendoms beschouwd wordt, terwijl in een aanhangsel eenige berigten over Indische plaatsen worden medegedeeld.

Eerst namen zij in aanmerking eene Nederduitsehe verhandeling, met de zinspreuk: *De Geest der Waarheid, die van den Vader uitgaat enz.*, betreffende de vraag: *Wat leeren de schriften des Nieuwen Verbonds aangaande het gezag der Apostelen?* Hoe is hetzelfde onder de Christenen van de vroegste tijden tot op onze dagen begrepen? En welke is de slotsom, uit dit onderzoek op te maken? Zij was van denzelfden schrijver, die reeds vroeger een opstel over dit onderwerp had ingeleverd. Doch tot hun leedwezen konden Bestuurders ook dit werk niet bekroonen, daar het den arbeidzamen schrijver niet gelukt was de gebreken, die in zijne vorige beantwoording der vraag waren overgebleven, voldoende weg te nemen, en zelfs deze tweede verhandeling, ofschoon nog uitvoeriger dan de eerste geworden, in waarde bij dezelve verloren had.

De volgende vragen worden op nieuw ter beantwoording aangeboden:

1. Heeft men onder de Hindoesche volken, vóór den tijd van 1800, en daarna, den gewoonte van verandering van naam?

code KROPMANS HUIZINGE, op het land van Loozwarden, jacht en
Aard: op het land van Loozwarden, jacht en

Mr. J. D. v. d. PLAATS, Notaris te Leeuwarden, zal, ten verzoeken van zijn Ambtgenoot E. P. BRUNGER, te Vroomen-Parochie, op Maandag den 28 October 1846, des namiddags ten 4 ure, ten huize van den Logementhouder Willeboon, op het Schavenek te Leeuwarden, provisioneel verkoopen:
Eene sedert jaren gevestigde en nog in volle werking zijnde **BRUOD- en KLEINGOEDBAKKERIJ**, met kapitale HUIZINGE en AANBEHOOREN, in de Weerdt te Leeuwarden, sectie C, no. 518, groot 2 roede 20 el, door wln. B. Meindersma met den dood ontruimd; te aanvaarden 12 November 1846. De bezigtiging op de ziddagen van 's voormiddags 10 tot 1 uur.
De helft van den Koopprijs kan er voorloopig onder gevestigd blijven.

BOELGOED.

Mr. C. WIERSMA, Notaris te Leeuwarden, zal, op Maandag den 28 October 1846, des voormiddags ten 9 ure, ten huize van Pieter Aans Rijpstra, te Swiggum, publiek, bij boelgoed, presenteren te verkoopen:
7 Melko Koeijen, 6 Kalveren, 3 Rieren, 1 bles Merriepraard, 2 Varkens, 2 Schapen; voorts p. m. 20 koesen best gewonnen hooglandsche Hooi en een partijtje Stroo, en eindelijk eenige Gereedschappen, als: koperen Ketel, koperen Goting, 2 koperen Emmers, Schotelbank, Vuurhaard, Karne met koperen hoop, Schommel en Pols, 2 Watervaten, Jaaglijp, Gereid, Hoofdstel, Teems, 5 houten Emmers, 2 Tobben, 2 Aden, 19 houten Aden, 3 Jukken, 2 Molkenvaten, Schalen met Evenaar, 2 Hooiwagens, waarvan 1 beslagen, Snipvat, Stremselvat, Slijpbank, Brokaad, Bak, Trog, enkele en dubbele Zijlen, 4 Vaten, 5 Harken, Haspel, 5 onde Vaten, Kaaspers met toebehooren, Tobbe, 2 Teervaten, en hetgeen verder ter verkoop zal worden aangeboden.
Er zullen geene Kockdissen, noch Hakblokken op of om de Hieminge worden toegelaten.

Bij geslotene briefjes te huur,

eene zeer uitmuntende ZATHE en LANDEN, met WATERMOLEN c. a., staande en gelegen aan den Hania-Dijk onder het behoor van den dorpe Nieuwland, groot 34 bunder 65 roede 85 el, alle Greidlanden, genoegzaam alle van de 1ste klasse, thans nog bij Jentje Salverda en Vrouw als huurders in gebruik. — Zulks voor den tijd van 5 of 7 jaren, in te gaan voor de Landen Sint Petri en de Gebouwen 12 Mei 1847.

De briefjes moeten vóór of uiterlijk op Zaterdag den 24 October 1846 franco worden ingeleverd, ten Kantore van den Notaris Mr. C. WIERSMA, te Leeuwarden, alwaar de Voorwaarden ter lezing liggen.

De Notarissen G. PEETING en A. BINNERTS, te Heerenveen, zullen, op heden Dingsdag den 20 October, 's avonds ten 7 ure, in het Heeren Logement bij Barlage, bij beschrijving, en op den 27 dito in het Posthuis bij de Wed. Meijer, aldaar, bij paluslag, publiek, bij strijk- en verhooggeld, presenteren te verkoopen:

Eene zeer ruime, tot vele einden geschikte, HUIZINGE, zijnde het GEBOUW van de Societeit: *Eensgezindheid*, te Heerenveen, voorzien van twee Benedenkamers, eene groote Bovenzaal en verdere Vertrekken en commoditeiten, met STEDE en uitgestrekt ERF en WANDELBOSCHJE cum annexis; staande en gelegen onmiddellijk bij Heerenveen, onder Nijehaske.

Op den 12 Mei 1847 te aanvaarden.

Mr. A. van SLOOTEN, Notaris te Dokkum, zal, publiek bij strijk- en verhooggeld, op Donderdag den 22 October 1846, des avonds ten 7 ure, ten huize van den Logementhouder R. Vennema aldaar, presenteren te verkoopen:

Eene hechte en wel ter neringstaande HUIZING cum annexis, waarin eene Knudeniens-Affaire wordt uitgeoefend, voorzien van een ruim Voorhuis, twee beneden Woonkamers, twee Bovenkamers (een Intrek uitmakende), Keuken, Plaats, Put, Regenwatersbak; voorts nog eene mandeelige Regenwatersbak en twee ruime Zolders; zeer geschikt tot Vlashandel, staande op de Koornmarkt te Dokkum, in wijk A, no. 163, bij het Kadaster bekend gemeente Dokkum, sectie A, no. 178; door Jan Bos en mede eigenaren wordende bewoond; den 12 Mei 1847 te aanvaarden.

Belangrijk Najaars Vee-Boelgoed.

De Notaris A. R. van VOORST, te Gorredijk, zal, op Vrijdag den 23 October 1846, des morgens ten 9 ure, ten huize van F. van der Wal, in het Logement de Korenbeurs aldaar, bij boelgoed op gewone Condities, presenteren te verkoopen:

Voor de Wed. T. van der HOOP, den Heer R. J. van der ZEE en anderen: 13 of meer stuks beste (waaronder slagbaar vette) en vroegmelke, kalve overloopers RIEREN en KOEIJEN; ongeveer 25 stuks kalve, melke en vare KOEIJEN, PAARDEN, 3 of meer vette VARKENS, verscheidene Vriesche en Drentsche SCHAPEN en LAMMEREN, en hetgeen meer ter verkoop zal worden aangeboden.

Isaac TELTING, Notaris te Franeker, zal, op Zaterdag den 24 October 1846, des namiddags ten 2 ure, in de Herberg de Zon, te Sexbierum, bij de voorloopige toewijzing, bij strijk- en opbodsgelden presenteren te verkoopen:

1. Eene HUIZINGE, STALLING, HUIS en ERVE, staande en gelegen in de Baart te Sexbierum, bij Jacob Annes Hoekstra in eigen gebruik; 12 Mei 1847 vrij te aanvaarden.
2. Een stuk vruchtbaar KOOLTJERSLAND, aan den Rijdweg onder Sexbierum, groot 38 roede 4 v. el, genaamd de Bargekop, bij denzelfde in gebruik; dadelijk na de toewijzing te aanvaarden.

VERKOOPING.

Strijkgeld f 100.

De Notaris A. A. LAND, gevestigd te Schiermonnik-oog, zal, op Dingsdagen den 27 October 1846, bij Cremer, en den 10 November daaraanvolgende, bij Feninga, telkens des namiddags ten 4 ure, aldaar, publiek, ter verkoop aanbieden: EEN DERDE GEDEELTE van den eigendom over hoog en laag der heerlijkheid SCHIERMONNIK-OOG, met alle daartoe behoorende GRONDEN, REGTEN en verdere EIGENDOMMEN, zoo als hetzelfde thans behoort aan Vrouwe G. S. de Jong Stachouwer.

Nadere inlichtingen en Billetten te bekomen, ten Kantore van den Notaris en bij den Boekhandelaar SCHAAPFMA, te Dokkum.

Op den dag vóór, en van den verkoop zal te Oostmahorn, des voormiddags, even als op iederen Maandag, Woensdag en Vrijdag, bij vaarbaar weder, goede gelegenheid zijn, ter overvaart naar Schiermonnik-oog, mits men daartoe althans ten 10 ure aanwezig zij.

Publieke Verkoop te Tirns.

De Notaris C. J. JORRITSMA, te Sneek, zal, ten verzoeken van Mr. B. HAGA, Procureur aldaar, finaal verkoopen, op Woensdag den 28 October a. s., des namiddags ten 3 ure, ten huize van G. J. Flapper, te Tirns:

1. Eene uitmuntende en nette HUIZINGE, TIMMERSCHUUR, BLEEK en GROND c. a., staande te Tirns; waarop geboden is de geringe som van f 900.
  2. Eene dito HUIZINGE en SMEDERIJ, met ERF c. a., naast het vorige; beschreven op de geringe som van f 505.
  3. Vier nieuwgebouwde WOONKAMERS c. a., aldaar, in twee perceelen; zamen staande op f 988.
  3. Een plek GROND, met BOOMEN en TUIN c. a., aldaar gelegen; waarop geboden is f 130.
- Aanvaarding 1ste perceel en der Smederij van het 2de op 12 November 1846, en de overigen op 12 Mei 1847.

Publieke Verkoop onder Wolsum.

De Notaris C. J. JORRITSMA, te Sneek, zal, publiek tegen genot van strijk- en verhooggeld, verkoopen:

1. Drie stukken uitmuntend vruchtbaar GREIDLAND, gelegen aan de Rolwarder Vaart onder Wolsum, zamen groot van onds 5 bunder 14 roede 41 el, benevens een daarbij gelegen RIETPOLLE; alles in gebruik bij P. P. Oppenhuizen.
  2. Eene HUIZINGE, met TIMMERSCHUUR, BUITHUIS, HOVINGE, WOONKAMERS en uitgestrekt ERF c. a., staande en gelegen op Vijfhuus aldaar, in gebruik bij P. en G. P. Oppenhuizen, te veien in 3 perceelen, en
  3. Eene prompte HUIZINGE, met groot ERF en HOVINGE c. a., aldaar, bewoond door Jan G. Bouma.
- De Landen St. Petri en de Huizingen 12 Mei 1847 vrij te aanvaarden.

Wie gading maken, komen op Woensdagen den 4 en 12 November 1846, telkens des namiddags ten 2 ure, ten huize van Jan G. Bouma, op Vijfhuus, onder Wolsum, bij de provisionele en finale toewijzing, en koopen op alsdan voor te lezen Condities, inmiddeels te vernemen ten Kantore van gemelden Notaris.

Uit de hand te koop,

tegen contante betaling binnen den tijd van acht dagen: Eene wel en hechte, en kleine, korte, laten verrijmde HUIZINGE, staande op de Lange Strijk, te Wolsum, wijk A, no. 1, den 12 Mei 1847 vrij te aanvaarden.

De Kant. Notaris J. BRANDSMA, te Metelawier, zal, ten tweevoudigen verlen en verkoopen:

1. Op Woensdag den 28 October 1846, des namiddags ten 4 ure, ten huize van den Kastelein R. Vennema, te Dokkum:
1 Bunder 47 roede (4 pondm.) GREIDLAND, gelegen onmiddellijk aan het dorp Wetzens; waarop per 36½ roede (pondm.) is geboden f 300.
2. Op Zaterdag den 31 dito, des namiddags ten 4 ure, ten huize van den Kastelein M. G. Douma, te Pæsens:
91 Roede (2½ pondm.) BOUWLAND, onder Pæsens; waarop per 36½ roede (pondm.) is geboden f 327.

BIJ GESLOTENE BRIEFJES TE HUUR, voor 5 jaren, van af Petri en Mei 1847: Eene BOEREN-HUIZINGE en SCHUUR c. a., benevens eenige stukken zeer uitmuntend GREIDLAND, alles staande en gelegen onmiddellijk naast elkander, onder Sneek, van onds het Panzerk genaamd, zamen groot volgens Kadaster 8 bunder en ongeveer 70 roede. — Condities te vernemen en de Briefjes voor of op den 12 November e. k. franco in te leveren ten Kantore van den Notaris HAAGSMA, te Sneek, alwaar mede ter inzage ligt het Bestek van de aan Huis en Schuur te doene aanmerkelijke Vertimmering.

Bij geslotene briefjes te huur, voor den tijd van vijf jaren, in te gaan Sint Petri en Mei 1847:

Eene ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE, SCHUUR cum annexis, staande en gelegen te Oudega in de grietenij Hemelum Oldephaert en Noordwolde, groot p. m. 34 bunder, thans in huur en gebruik bij Jan Tittes Landman.

De briefjes moeten vóór of op den 12 November 1846 franco worden ingeleverd bij den Heer A. MEINESZ, te Sloten, alwaar inmiddeels de Condities te vernemen zijn.

Te huur bij geslotene briefjes,

voor den tijd van 5 jaren, in te gaan Sint Petri en den 12 Mei 1847: Eene uitmuntende ZATHE en LANDEN, gelegen nabij den Straatweg, onder Goenga, groot volgens kadastrale meting ruim 33 bunder (90 pondmaat), bij de Wed. Dirk Tjipkes Okkema in gebruik.

Condities te vernemen ten huize van J. van der PLAATS, op het Nieuw Tolhuis, alwaar de briefjes vóór den 26 October franco moeten worden ingeleverd.

Door vertrek naar elders,

is de Ondergeteekende voornemens zijne in voorraad hebbende WIJNEN en LIKEUREN waaronder vele fijne Wijnen der beste gewassen tegen eene vermindering van 10 percent uit te verkoopen.

Iemand echter genegen zijnde HUIS en VOORRAAD, 12 November e. k. te aanvaarden, OVER TE NEMEN, vervoegte zich bij

Leenwarden, den 19 October 1846. J. L. IDZARDI.
NB. Voor buiten-commissien worden de gelden bij wijze van verschot ingevorderd.

OPENING, NIEUWE KAASWINKEL, HOEGEN, KLEINE KERKSTRAAT, No. 56.

Beste Vriesche KRUID- en NAGELKAAS, à 10, 11 en 12 Cents
LEIDSCHKE, à 17 Cents
GOUDSCHE, 1ste soort, à 27 Cents
Id., 2de soort, à 25 Cents
Dessert ROOMKAASJES, à f 1 het stuk.

Winkeliers en bij geheele Kazen, tegen lager prijs.

Door en onder toezigt van den Ondergeteekende, worden bij voortdurend alle soorten van BALANSEN in orde gemaakt, onder belofte alles te zullen aanwenden, ten einde dezelve zuiver, gevoelig en duurzaam te maken en zijne geëerde begunstigers zoo spoedig en goedkoop mogelijk te bedienen.

K. J. KROL, Arrondissements IJker te Sneek.

BEKENDMAKING,

dat van nu af aan de gelegenheid tot het afhalen van AARDE van een stuk Terpland bij den Ondergeteekende aanwezig is, en dat een ieder in de gelegenheid gesteld wordt om daarvan gebruik te kunnen maken, onder voorwaarde echter, om op aanwijzing en naar verkiezing af te graven; alles naargoevinding van den eigenaar, en tegen betaling van 22 per Ton. Voor degene welke zich hieraan niet wil onderwerpen, is er geene gelegenheid om daarvan gebruik te kunnen maken.

Oosterend, den 15 October 1846.

A. K. WIERSMA,

Bij G. NIJMAN, Debitant te Franeker, is gevallen 1/5 van de f 2,500, op no. 1253. Houdt zich verder gerecommandeerd in de gunst zijner Stad- en Landgenooten.

STOOMVAART

VAN
HARLINGEN

NAAR LONDON
EN
TERUG,

met de snelle puike Stoomschepen van 500 Ton en 200 Paardenkrachten.

De vernieuwde sterke RAPID, Kapitein H. W. NEVILL.

De nieuwe ijzeren MAGNET, ALFRED BROWNLESS.

VERTREKDAGEN VAN HARLINGEN:

DE RAPID,

DE MAGNET,

Zaterdag 24 October, 's morg. 8 ure. Woensdag 21 October, 's morg. 6 ure.
28 . . . . . 11 . . . . .

RETOUR VAN LONDON:

Alle Zondagen, Alle Woensdagen,
's morgens vroeg.

Information en dadelijke verzekering tot billijke premien: te Harlingen bij van OPPEN'S ZONEN en de Wed. BOUWE RODENHUIS en ZONEN, Agenten, en te London bij A. G. ROBINSON, 11 George Yard, Lombardstreet, Directeur.

De Ondergeteekende mede-Ondernemer en administrateur der POSTWAGENS van LEEUWARDEN op GRONINGEN en SNEEK enz. enz., maakt aan het geëerd Publiek van Leeuwarden bekend, dat door hem de gelegenheid wordt aangeboden, om de Passagiers vóór het vertrek van bovengenoemde Wagens, met daartoe geschikte Rijtuigen, van hune huizen of Logementen vroegtijdig af te halen, zonder dat hiervoor iets meer dan de gewone vracht in den Postwagen zal worden betaald.

Heeren en Dames hiervan willende gebruik maken, gelieven de plaatsen des avonds te voren te bestellen, en hunne bagage een half uur vóór het vertrek aan het Kantoor te bezorgen.

Leeuwarden, den 19 October 1846.

E. v. n. WAL, Ondernemer.

Wordt vernist eenen BRIEF met ingesloten BANKBIJET no. 352, 14 Mei 1845, verzonden den 11 October, door den Distributeur van het Postkantoor te Steenwijk, bestemd voor de Heeren Hubert Jans & Comp., te Harlingen, doch vermoedelijk verkeerd geadresseerd. — Den houder wordt verzocht denzelven te doen toekomen aan de Heeren HUBERT JANS & COMP., te Harlingen, of opgave te doen aan den Distributeur te Steenwijk; zullende des verlangende genereus beloond worden.

Wie een BRAKHOND vermist, zijnde een Rekel, blaauw met donkere vlammen over den rug, kan dezelve tegen betaling van kosten terug bekomen bij DOUWE KEIMPES ROEDEMA, onder Almenum.

BOEKVERKOOPING.

Voor de eerstvolgende door den Boekhandelaar J. SWARTS te houden ver-
koop van BOEKEN enz., kunnen dagelijks grootere en kleinere partijen
ter bijvoeging worden ingezonden, ten zijnen huize, tegen over het Waagsplein
te LEEUWARDEN.

Bij G. T. N. SURINGAR, Boekdrukker en Boekverkooper te Leeuwarden, op de Kelders, is ter perse en zal op Vrijdag eerstkomende verkrijgbaar zijn:

De Moordenaar RUURD PASKIERS van DIJK, een nieuw tooneel van de liefde van Jezus Christus, die zich nog heden ten dage in de behoudenis van verloren zondaren wil verheerlijken. Leerrede naar aanleiding van I Tim. 1: 16, door S. K. THODEN van VELZEN, Theol. Dr. en Predikant te Leeuwarden. Prijs 25 Cents.

Bij de Boekhandelaars en Drukkers MENSING & v. WESTER-
men: DE URE DES DOODS. Een woord van bevestiging, waer en
mannet voor zijne tijdende en treurende mede-Christenen, door
MEE HUSLIER, 125 p. 25 Cents.